

Pogovarjali smo se

Intervju s Petro Preksavec, učiteljico podaljšanega bivanja

Mag. Ivanka Mori

Povzetek: V intervjuju z učiteljico Petro Preksavec z Osnovne šole Neznanih talcev Dravograd lahko preberemo, kaj pomeni zanjo biti dobra učiteljica podaljšanega bivanja in kako učinkovito organizirati delo v oddelkih. Specifika dela narekuje, da je učiteljica iznajdljiva, ustvarjalna, fleksibilna in da skrbi za dobro komunikacijo z razredno učiteljico in kolegicami v ostalih oddelkih. Kot vodja študijske skupine za učitelje v podaljšanem bivanju za Koroško je vnašala v programe študijskih srečanj aktualnosti in novosti s tega področja, saj je tudi sama prepričana, da je najtežje teorijo in novosti, zapisane v šolskih dokumentih, implicirati pri delu v kombiniranih oddelkih podaljšanega bivanja. **Ključne besede:** oddelek podaljšanega bivanja, vzgojno-izobraževalno delo, strokovni razvoj učiteljev v oddelkih podaljšanega bivanja. **The interview with Petra Preksavec, a teacher in the after school care classes. Abstract:** The interview expresses the opinion of Petra Preksavec, a teacher of the Neznanih talcev primary school in Dravograd, about how to be a good after school care class teacher and how to organize work efficiently. The nature of work itself demands a teacher who is inventive, creative and flexible and takes care of good communication with a class teacher and colleagues in other classes. As a study group leader for teachers of after school care classes in the Koroška region, Petra Preksavec has always contributed to the meetings with novelties from the field as she is herself convinced that the theory and changes defined in school documents are easy to implement in the after school care classes. **Key words:** after school care class, education, professional after school care class teachers' development.

*Delati tisto,
kar radi delamo,
pomeni svobodo.*

(stara modrost)

Petra, prvič sem te srečala kot prvošolko z rumeno rutico in torbico na rami. Bila si resna in odgovorna prvošolka ... ponovno pa sem te srečala čez 17 let, kot mlado učiteljico podaljšanega bivanja. Resnost in odgovornost v tvojih očeh sta ostali. Umirjeno, poglobljeno in ustvarjalno si vodila delo v razredu.

Petra, napiši nam svoje začetke učiteljevanja in zanimivosti uspešne desetletne prakse v oddelkih podaljšanega bivanja.

Moja pot poučevanja se je pričela leta 2002 prav v oddelku podaljšanega bivanja. Kot večina začetnikov sem si zaradi pomanjkanja izkušenj postavljala mnoga vprašanja. Odgovore sem poskusila poiskati v literaturi, ki pa je bila bolj skromna (danes na to temo obstaja že precej več literature),

po nasvete pa sem se obrnila na sodelavke z več izkušnjami. Še danes sem jim hvaležna za njihovo pomoč in vzpodbude. Po desetletnih izkušnjah tudi sama sedaj rada pomagam pomoči potrebnim novincem pri delu v oddelkih podaljšanega bivanja. Skozi leta dela in izkušenj sem spoznala, na kakšen način bo delo potekalo lažje tako za učence kot tudi zame. Seveda je bilo to odvisno tudi od same generacije otrok. Običajno sem se srečevala s kombiniranimi oddelki, zato je delo zahtevalo še več prilagajanja in iznajdljivosti. Prvi mesec skupnega bivanja sem namenila druženju, medsebojnemu spoznavanju, spoznavanju in upoštevanju pravil in poskušala ugotoviti, kakšne so želje, predvsem pa potrebe učencev. Po napornem dopoldanskem delu se prileže dobra sprostitiv. Za nekoga je to poležavanje na trati, za drugega igranje nogometa. Sproščen otrok bo lažje opravil svoje nadaljnje delo. Zato sem veliko pozornosti namenila ravno potrebi po sprostitvi. Poudarila bi, da je za uspešno delo v oddelkih podaljšanega bivanja potrebno dobro sodelovan-

je med učitelji podaljšanega bivanja (sprotno dogovarjanje in tedensko načrtovanje), srečevanje na strokovnih aktivih, kjer se iščejo rešitve za nastale probleme, usklajevanje ter dogovarjanje za različne projekte, načrtovanje posebnih dnevov (dan žvečenja, dan rolanja ...) ...

Za samo delo v razredu pa je izrednega pomena timsko sodelovanje z razredno učiteljico. Gre za dnevno dogovarjanje in usklajevanje glede vsebin pouka, domačih nalog, posebnosti pri učencih. Le na tak način je lahko učitelj dosleden.

Če želimo biti uspešni učitelji tudi v oddelku podaljšanega bivanja, moramo biti tudi prepričani o velikem pomenu dobre organiziranosti in zanimivega ter ustvarjalnega dela z učenci v oddelkih podaljšanega bivanja. Kako naj učiteljem to tudi uspeva v praksi?

Podaljšano bivanje je oblika vzgojno-izobraževalnega procesa, ki jo šola organizira po pouku in je namenjena učencem od 1. do 6. razreda. V podaljšanem bivanju se učenci vključujejo prostovoljno, s prijavo staršev v okviru pravil, ki jih določijo šola. Tako za starše kot za njihove otroke je pomembno, da ta čas kakovostno in s pridom izkoristijo. Skozi različne dejavnosti in aktivnosti zadovoljijo svoje potrebe po sprostitvi, druženju z vrstniki in pridobivanju veščin v izoblikovanju odnosov in opravljanju šolskih obveznosti.

Moj odgovor na vaše vprašanje je kratek: Uspešen učitelj v oddelku podaljšanega bivanja je lahko tisti, ki ima vsaj nekaj izkušenj v pedagoškem poklicu, ki pozna sistem in organizacijo dela, največji pomen za uspešnost pa pripisujem iznajdljivosti, ustvarjalnosti, prilagodljivosti učitelja, hkrati pa naj ima dober učitelj »posluh« za potrebe učencev in tudi nekaj malega smisla za humor.

Petra, kako lahko učitelj v oddelku podaljšanega bivanja skrbi za svoj strokovni razvoj, saj večkrat slišimo od učiteljev, da to ni mogoče oziroma je težko.

Pomemben del učiteljevega uspešnega dela je njegov strokovni razvoj. Ne samo v smislu pridobivanja novih znanj in veščin, ampak da vse to zna pri svojem poučevanju s pridom izkoristiti. Sama sem se redno udeleževala strokovnih aktivov na šoli, študijskih skupin za podaljšano bivanje in

seminarjev z različno tematiko. Danes, v času recesije, ko je treba varčevati, pa se izobraževanju vse manj udeležujemo.

Seveda sem skozi čas spoznala, da nekaj pogrešam. To je sodelovanje na aktivih in študijskih skupinah za 1. in 2. VIO (vzgojno-izobraževalno obdobje), kar pa je zaradi različnega delovnega časa učiteljev razrednikov in učiteljev podaljšanega bivanja težje uskladiti. Prav zaradi tega učitelj podaljšanega bivanja težje sledi vsem novostim pri pouku. Še težje pa je, kadar je učitelj več let zaporedoma v oddelkih podaljšanega bivanja. Edino rešitev v tem začaranem krogu vidim v sistemu kroženja. Večina šol to že izvaja.

Tri leta si bila vodja študijske skupine za učitelje v oddelkih podaljšanega bivanja za Koroško. V tem času so bila študijska srečanja zelo dobro obiskana, saj si vedno skupaj s pedagoško svetovalko z Zavoda RS za šolstvo poskrbela za aktualne vsebine, ki so bile predstavljene v delavnicah. Kakšne vsebine so bile za učitelje zanimive in koristne?

Slika 1: Delavnica na srečanju študijske skupine

V šolskem letu 2009/10 sem sprejela zanimiv izziv. Postala sem vodja študijske skupine za učitelje podaljšanega bivanja za Koroško. Sprva sem bila v skrbeh, kako bo vse skupaj potekalo, ali bom sploh kos tej nalogi. Že na prvem srečanju pa se je izkazalo, da je bila skrb zama. Kot vodja sem poskrbela samo za časovno in prostorsko organizacijo ter pripomočke. Skupaj s svetovalko Zavoda RS za šolstvo sva pripravili vsebine srečanj v živo in na daljavo (spletna učilnica). Včasih pa sva povabili tudi zunanje strokovnjake. V triletnem vodenju sem pripravila tudi nekaj

delavnic z različno tematiko (plesna delavnica, oblikovanje gline, ustvarjalne delavnice). Izbrati primerne vsebine ni bilo težko, saj sem sama kot učiteljica vedela, kaj bi na takšnih srečanjih želela pridobiti, vselej pa sem bila pripravljena sprejeti predloge drugih učiteljic. Vedno so bili dobrodošli čisto praktični nasveti v zvezi z načrtovanjem dela v podaljšanem bivanju, sproščen razgovor s strokovnjaki na področju vedenjskih in čustvenih motenj pri učencih, vedno pa so učitelji lahko izpostavili svoje tekoče probleme, s katerimi so se srečevali. Pozitivno je bila sprejeta tudi izmenjava idej med učitelji, kako in s katerimi vsebinami organizirati čas za ustvarjalne delavnice učencev v podaljšanem bivanju.

Zdaj se v enem šolskem letu učitelji srečajo dvakrat v živo, tretje študijsko srečanje pa poteka prek spleta v spletni učilnici, v okolju Moodle. Menim, da kljub krčenju finančnih sredstev ne bi smeli opustiti srečanj v živo in preiti samo na spletno komuniciranje in delo. Učitelji se še vedno raje udeležujemo srečanj v živo.

Učitelji pravijo, da je delo v oddelkih podaljšane- ga bivanja zelo težko, saj je prepleteno z vsakodnevni težavami in problemi, veliko bolj kot pa je vzgojno-izobraževalno delo v razredu.

Kako si ti reševala te vsakodnevne težave?

Učitelji v podaljšanem bivanju se soočajo z različnimi težavami, predvsem s samo organizacijo dela. Ena večjih težav je zagotovo kdaj pisati nalogo, kako zagotoviti mir in tišino v času pisanja domačih nalog, saj učenci odhajajo domov ali pa na druge dejavnosti (glasbena šola ...); ob tem se pojavi že drugi problem: starši pričakujejo, da bodo otroci vse obveznosti opravili v času podaljšanega bivanja. Na naši šoli smo se s to težavo spopadli tako, da smo se v aktivu dogovorili in določili, od kdaj do kdaj bomo čas namenili domačim nalogam. Učenci, ki so takrat odsotni in se vrnejo kasneje, nalogo napišejo doma, saj v tem času v razredu potekajo že druge aktivnosti. Starše smo o dogovorih obvestili na prvem roditeljskem sestanku in jim pojasnili, zakaj tako. Še boljše pa je seveda, da se dogovore sprejme skupaj s starši. Dnevno pa se je treba povezovati tudi z razredno učiteljico.

Kot že prej rečeno, učenci v tem času obiskujejo različne dejavnosti. Kako zagotoviti varnost

odhajanja in prihajanja s teh dejavnosti? Z učitelji teh dejavnosti (judo, nogomet ...) se dogovorimo, da pridejo otroke iskat v razrede in jih odpeljejo v telovadnico, na igrišče in po končani dejavnosti pripeljejo nazaj. Na nekatere dejavnosti, kot je npr. glasbena šola (pri nas ima glasbena šola prostore na naši šoli) učenci odhajajo sami. Problem je nastal, kadar je učenec zamudil na učno uro, ker še sam ne pozna ure, jaz kot učiteljica pa zaradi svojih obveznosti v razredu nisem bila pozorna na uro. To težavo smo rešili z dogovorom z učitelji v glasbeni šoli, da pridejo učenca iskat v razred, če le-ta zamudi pet minut.

To je le nekaj najbolj pogostih problemov, zagotovo pa obstajajo še kakšni.

Petra, kaj bi za konec povedala učiteljem v PB?

Učitelj ima v podaljšanem bivanju več časa za pogovor z učenci kot učitelj pri pouku. Prvošolčki pa svoje skrivnosti in težave radi zaupajo, kadar poiščejo varno zavetje »na krilu« učiteljice. Izkoristite ta čas, saj mnogi učenci v današnjem času pogrešajo občutek sprejetosti in razumevanja. V pedagoškem poklicu se učitelji soočamo z različnimi preizkušnjami. Z lažjimi in s težjimi. Res je, da nam težje preizkušnje vzamejo veliko energije in povzročajo večje skrbi, ampak nas ravno reševanje problemov še bolj utrjuje in nam daje zagona za nadaljnje delo.

Mogoče bi na tem mestu bila primerna stara modrost: *Razlika med dobrim in odličnim učiteljem je v tem, da dober učitelj učencu pokloni ribe, odličen učitelj pa ribiško palico.*

Slika 2: Organiziran plavalni tečaj v času podaljšanega bivanja; 1. – 3. razreda

Slika 3: Obisk balerin baletne šole

Slika 4: Projekt Evropska vas (Francija): Eifflov stolp iz lego kock

